

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Sfatul Țării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

_____ nr. _____
la nr. _____ din _____

**Vicepreședintelui Parlamentului
Republicii Moldova
Dna Liliana Palihovici**

**Presedintelui Comisiei juridice
a Parlamentului Republicii Moldova
DI Victor Popa**

**Presedintelui Comisiei protecției sociale
a Parlamentului Republicii Moldova
DI Vladimir Hotineanu**

OBIECȚIILE SI PROPUNERILE

***avocatului parlamentar pentru protecția dreptului copilului la proiectul Legii
pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în domeniul adopției)***

1. Introducere

Deseori observăm că unele persoane folosind sintagma ”copil” încearcă să își apere propriile interese și convingeri ignorând faptul că în joc este destinul unei ființe umane încă prea tinere și foarte vulnerabile.

Codul Familiei al Republicii Moldova oferă o gamă de servicii copiilor rămași fără îngrijire părintească și anume: plasarea copilului în familia biologică/extinsă, adopția, instituirea tutelei/curatelei, asistența parentală profesionistă, plasamentul în casa de copii de tip familial, plasament în instituție rezidențială de orice tip.

Desigur, în cazul imposibilității de reintegrare a copilului în familia biologică sau extinsă, prioritară pentru copil rămîne a fi forma de protecție de tip familial.

Îngrijorător este faptul că un număr mare de copii ce au fost plasați în instituțiile rezidențiale rămîn acolo pînă la absolvirea instituției de învățămînt, iar forma de protecție nu este revizuită.

Astfel, potrivit unui Studiu realizat de Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, la începutul anului de studii 2011-2012, în școlile de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților se aflau 1708 copii, în școlile internat-sanatoriale se aflau 429 copii, în 17 școli internat-auxiliare interpelate de avocatul parlamentar se aflau 1497 copii, iar în 5 instituții speciale pentru copii cu deficiențe fizice și senzoriale ce au răspuns avocatului parlamentar, se aflau 366 copii.

În anul 2011 autoritățile tutelare au reevaluat plasamentul a 968 copii din gimnaziile internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijire părintească, 508 copii din gimnaziile auxiliare, 129 copii din gimnaziile sanatoriale și 129 copii din gimnaziile speciale pentru copii cu deficiențe fizice și senzoriale.

Nu a fost reevaluat plasamentul sau lipsește informație despre reevaluarea plasamentului în cazul a 573 copii din gimnaziile pentru copii orfani și rămași fără îngrijire părintească, a 35 copii din gimnaziile internat-sanatoriale, a 649 copii din gimnaziile internat-auxiliare și a 219 copii din gimnaziile speciale pentru copii cu deficiențe fizice și senzoriale.

Totodată, din numărul total al copiilor aflați în sistemul rezidențial, **320 copii sunt orfani, 372 copii sunt rămași fără ocrotire părintească**, 1084 copii provin din familii incomplete, iar 2136 copii aflați în sistemul rezidențial provin din familii complete.

În situația în care instituțiile rezidențiale găzduiesc ani în șir copiii orfani și rămași fără ocrotire părintească, fără a le determina statutul și revedea forma de protecție, este evidentă încălcarea dreptului copilului de a fi crescut într-o familie.

În opinia avocatului parlamentar, o formă specială de protecție, aplicată în interesul superior al copilului este adopția care poate oferi o familie permanentă și potrivită copiilor care au fost privați de un cămin familial sau care pentru binele lor, nu pot să rămână în familia lor. Prin urmare, adopția este o oportunitate care ar trebui să fie oferită acestor copii atunci când aceasta se constată a fi cea mai reușită soluție pentru ei. În caz de imposibilitate a plasării copilului în adopție națională, copilul poate fi adoptat de o familie, cetățeni ai altui stat.

În conformitate cu prevederile Convenției de la Haga statul contractant desemnează o autoritate centrală însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile ce-i sunt impuse prin convenție. Astfel, autoritatea centrală are un rol de bază în domeniul adopțiilor internaționale.

Guvernele sunt obligate să asigure funcționarea efectivă și prin urmare să rezerve resursele umane și materiale impuse de acest rol. Acest fapt, include susținerea efectivă și de încredere la nivel local, cât și un personal calificat în problemele de adopție (bunăstarea socială, juridică și psihologică). În această ultimă privință sunt necesare investiții majore pentru instruire. Este indiscutabil faptul că amplasarea eșecurilor de a pune la dispoziția autorității centrale resursele adecvate este egală cu cea a abuzurilor care pot avea loc la nivelul adopțiilor internaționale. Astfel, legislația națională nu reglementează pe deplin atribuțiile Autorității Centrale

2. OBIECTII SI PROPUNERI

Autoritatea centrală în domeniul adopțiilor și anume Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei a propus Proiectul privind modificarea și completarea Legii nr. 99 din 28 mai 2010. Propunerile înaintate stabilesc Ministerului Muncii, protecției Sociale și Familiei *atribuții noi, excesive care nu se regăsesc în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 691 din 17 noiembrie 2009*. Conform prevederilor art.13 al Legii nr.317 din 18.07.2003 ordinele cu caracter normativ, regulamentele, instrucțiunile, regulile și alte acte normative se emit *numai pe baza și intru executarea legilor*, precum și a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. În concluzie MMPSF execută atribuții în procesul adopției internaționale nereglamentate de un act normativ, și astfel putem considera o activitate ilegală.

Proiectul nu are o fundamentare economică-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură la proiectul de lege în cauză.

Din nota informativă observăm ca condițiile prealabile prevăzute la art.17 din Legea nr.780 din 27.12.2001 nu au fost respectate. Ministerul nu a studiat informația în domeniul raporturilor sociale care urmează a fi reglementate, nu a efectuat un studiu comparat al datelor utile din legislația altor țări și din principiile marilor sisteme de drept, aplicate în lume. Ministerul suplimentează cerințe noi astfel formându-se bariere, iar procedura de adopție poate să dureze până la 1-2 ani, ceea ce nu este în interesul superior al copilului și contravine prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

Conform **Constituției Republicii Moldova, art. 102** (actele guvernului) hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor, dezvoltă o reglementare stabilită prin lege și *asigură punerea în executare a legii*. Hotărârile Guvernului sînt acte subsecvente legii, se emit în scopul concretizării, executării corecte și efective a acestuia, normele cuprinse nu pot avea caracter primar, nu pot schimba cadrul stabilit prin actul legislativ, executivul neavînd competența normativă primară, or, legea totdeauna trebuie să preexiste hotărârii, hotărârea fiind un act juridic „*secundum legem*”. Hotărârile sunt adoptate în baza și în vederea *executării legii pentru nasterea, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice*.

Astfel, reglementările propuse la **art. 9** din legea nr. 99 **prin completarea art. 9¹, 9², 9³, 9⁴** ce se referă la acreditarea organizațiilor străine este nejustificată și nici în nota informativă nu este prevăzută necesitatea introducerii în lege a acestor amendamente. Acestea sunt reglementări de procedură ce ar trebui să fie prevăzute în hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.560 din 25.07.2011.

SE PROPUNE: a exclude propunerea legislativă din proiect și anume: completările la art. 9 – (9¹, 9², 9³, 9⁴). Majoritatea acestor propuneri se regăsesc în Hotărârea Guvernului nr. 560.

Articolul. 9² p. 2), (4) Raportul de activitate pentru anul precedent va conține informația cu privire la:

...

2) costurile pentru fiecare adopție internațională realizată pe teritoriul Republicii Moldova, cu descifrarea sumelor achitate de către adoptatori direct sau indirect organizației străine, autorităților, instituțiilor și prestatorilor de servicii din statul primitor, precum și a sumelor achitate reprezentantului organizației străine în Republica Moldova, autorităților, instituțiilor și prestatorilor de servicii din Republica Moldova în procesul adopției internaționale, ***inclusiv costurile și taxele suportate de părinții adoptivi în perioada de preadopție, costul privind examenul medical al copilului adoptabil, costurile pentru călătorie și ședere în Republica Moldova***, taxele pentru acoperirea costurilor operaționale ale organizației străine, taxele pentru achitarea serviciilor reprezentantului în Republica Moldova.

ARGUMENTARE: În opinia avocatului parlamentar, prin amendamentul în cauză, autorității centrale în domeniul adopției îi revin unele atribuții excesive care depășesc competențele acesteia. Astfel, acesteia i se atribuie competența organului de administrare fiscală, a cărui sarcina de bază constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, asupra calculării corecte, vărsării depline și la timp a sumelor obligațiilor fiscale (art. 132 alin. (1), art. 133 din Codul fiscal).

În același timp, Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Familiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 691 din 17 noiembrie 2009 nu acordă acestuia astfel de atribuții de control financiar.

Mai mult ca atât, autoritatea centrală în domeniul adopției pare să dubleze unele competențe ale organului fiscal, fiindu-i stabilite unele competențe pe lângă alte atribuții similare sau identice cu atribuțiile altor autorități publice, în cazul dat ale organelor fiscale. Atribuțiile paralele creează riscul de apariție a conflictului de competență între autoritățile investite cu atribuții paralele sau a declinării competențelor de către ambele autorități responsabile.

Articolul 9³. Suspendarea acreditării organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova

Autoritatea centrală solicită **instanței de judecată** suspendarea acreditării organizațiilor străine în următoarele cazuri:

...

Articolul 9⁴. Anularea acreditării organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova

Autoritatea centrală solicită ***instanței de judecată*** anularea acreditării organizațiilor străine în următoarele cazuri:

ARGUMENTARE: Nu este clar de ce autoritatea centrală va solicita instanței de judecată suspendarea și anularea acreditării organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova din moment ce acreditarea acestor organizații ***este efectuată de către autoritatea centrală în domeniul adopției***. Mai mult, potrivit art. 1 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată. Prin solicitarea unor stfel de informații, pentru prelungirea acreditării, organizațiilor străine în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova li se impun niște rigori exagerate pentru exercitarea drepturilor sale stabilite prin reglementări în cadrul unei proceduri administrative în fața unei autorități publice.

Riscul coruptibil al acestui element rezultă din faptul că atunci când persoana găsește prea dificilă respectarea cerințelor înaintate, apare tentația de a recurge la metode corupte pentru a-și asigura valorificarea drepturilor sale.

Caracterul excesiv al cerințelor pentru exercitarea drepturilor persoanelor apare atunci când cerințele sînt prea numeroase, complicate sau dificil de îndeplinit în raport cu natura dreptului a cărui realizare este solicitată, sau atunci când povara acestor cerințe este exagerată în raport cu contraprestația autorității publice

SE PROPUNE: *a exclude din art.16 p. 3) In cazul în care, în procesul de evaluare a capacității de adopție a adoptatorului este necesar de a examina suplimentar în ce măsură maladia adoptatorului limitează capacitatea acestuia de a îndeplini obligațiile și responsabilitățile privind creșterea și educația copilului. La solicitarea autorității tutelare instanția medico-sanitară de la domiciliul acestuia organizează consultațiile și investigațiile necesare cu eliberarea concluziilor de rigoare.*

ARGUMENTARE: se dubleaza cerințele și se creează o procedură birocratică, și acțiuni de tergiversare, îngreunare a procesului de adopție și situații de coruptibilitate. Cosider că este suficient certificatul medical în care se constată aptitudinea pentru adopție al adoptatorului din punct de vedere medical.

SE PROPUNE: *a modifica art. 22 alin. 2 autoritatea centrala si autoritațile teritoriale vor asigura confidențialitatea și securitatea informației privind copiii adoptabili.*

Se modifica prin: *autoritatea centrala si autoritațile teritoriale vor asigura confidențialitatea și securitatea informației privind copiii adoptabili față de terțe persoane.*

ARGUMENTARE: In ceea ce privește caracterul secret, este vital să facem distincția între, pe de o parte, confidențialitatea dorită a procedurii și a registrelor față de persoanele terțe, și pe de altă parte, problema „caracterului secret” care duce la aceea că adopția este ascunsă de copil și alte părți implicate. „Secretele” de acest tip pot avea efecte negative pe termen lung asupra copilului, reflectându-se asupra relației dintre copil și părinții adoptivi.

In ceea ce privește cerințele potențialilor părinți adoptivi, mulți experți au accentuat faptul că persoanele care planifică să adopte un copil pot alege copilul pe care îl doresc. De asemenea, ei au multe așteptări privind istoria familiei copilului și caracteristicile fizice ale acestuia, pentru a evita o adopție nereușită. Trebuie să fie elaborate servicii profesionale în scopul facilitării accesului adecvat la informație pentru persoanele adoptatoare.

Din varinata propusă reiese că adoptatorii nu vor avea acces la informațiile ce țin de copil propus spre adopție, urmînd să recurgă la modalități ilegale pentru a obține informația necesară.

Articolul 36

se completează cu alineatele (3), (4) și (5) cu următorul cuprins:

"(3) Organizațiile străine au dreptul să aibă depuse și înregistrate la autoritatea centrală din Republica Moldova cel mult două cereri de adopție internațională, cu posibilitatea substituirii acestora.

ARGUMENTARE: În opinia avocatului parlamentar, nu este clară poziția autorului de ce doar două cereri de adopție internațională pot fi înregistrate la autoritatea centrală (probabil se are în vedere pe perioada unui an calendaristic cît este valabilă și acreditarea organizațiilor internaționale) din moment ce procedura de adopție durează în timp și este destul de anevoioasă. În astfel de condiții, suntem de părere că, vor fi pasibili adopției internaționale un număr infim de copii din Republica Moldova lipsiți de un mediu familial adecvat și de îngrijire părintească, fiind astfel limitate drepturile copilului rămas fără ocrotire părintească.

SE PROPUNE: *a exclude din proiectul de lege Art. 36¹, 36², 36³, 36⁴*

ARGUMENTARE: Familiile adoptive trebuie să fie primele care să cunoască informația personală despre copil.

Sunt cerințe excesive în defavoarea copilului. În cazul dat multe familii ar adopta copii „cu ochii inchiși”, ceea ce nu ar fi în interesul copilului. Toți copiii sunt egali în fața legii și nu este corect să-i diferențiem pe cei cu necesități speciale.

SE PROPUNE: *a modifica art. 37 alin. (1)*

art. 37 alin. (1) „Conform criteriilor stabilite, autoritatea centrală din Republica Moldova selectează adoptatorul potrivit pentru copilul adoptabil, transmițând adoptatorului selectat raportul privind situația copilului adoptabil, **fără a dezvălui locul de naștere/de trai și identitatea copilului** și solicitându-i să-și exprime acordul sau dezacordul privind adopția copilului respectiv”.

Varianta propusă„, Conform criteriilor stabilite, autoritatea centrală din Republica Moldova selectează adoptatorul potrivit pentru copilul adoptabil, transmițând adoptatorului selectat raportul privind situația copilului adoptabil, și solicitându-i să-și exprime acordul sau dezacordul privind adopția copilului respectiv”.

ARGUMENTARE:

Este necesar și obligatoriu să i se ofere familiei adoptative informația despre copil, deoarece după cum am menționat mai sus, ei au multe așteptări privind istoria copilului, pentru a evita adopții negative. Aceasta ar fi atât în interesul copilului cât și al familiei selectate.

Selectarea familiei pentru copil după criteriile MMPSF este ascunsă, secretă, și urmărește o tendință de coruptibilitate. În selectarea familiei nu ar trebui să fie implicate 2 persoane din cadrul ministerului. Aici este necesar să activeze o echipă multidisciplinară din specialiști profesioniști cu participarea potențialilor părinți adoptivi. Tot acest „secret” în selectarea familiei pentru copil și neoferirea informației (depersonalizarea informației) este un impediment în procesul de adopție.

Se anexează: Raportul de expertiză al Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției

Nr.	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art. I. - Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 111	Articolul 287. Conținutul cererii Cerere de încuviințare a adopției trebuie să conțină:... b) numele și prenumele, anul, luna și ziua nașterii copilului adoptabil,	Lit. b) alin. (2) art. 31 din Legea nr. 99 din 28.05.2010 privind regimul juridic al adopției stabilește că cererea de încuviințare a adopției trebuie să conțină numele și prenumele, anul, luna și ziua nașterii copilului adoptabil,	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiși termen pentru fenomene	Urmează a fi corelate cele două noțiuni de ”domiciliul copilului” cu cea de ”locul de aflare a copilului” pentru a exclude orice utilizare neuniformă sau necorespunzătoare a noțiunilor în textul proiectului.

	<p>- 115, art.451), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează</p>	<p><u>domiciliul copilului;</u></p>	<p><u>locul lui de aflare.</u></p> <p>Terminologia utilizată neuniform, la aplicare, poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei, și anume, tratarea ca fenomene diferite a aceluiași fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării. În rezultat, pot apărea abuzuri din partea exponenților sectoarelor și public, și privat.</p> <p>Propunerea legislativă în cauză necesită a fi adusă în concordanță cu rigorile tehnicii legislative și anume a art.19 lit. c) și d) din Legea privind actele legislative 780-XV din 27 decembrie 2001, potrivit căruia se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația comunitară ori similari lor, și de o largă circulație.</p>	<p>diferite</p>	
<p>2</p>		<p>Articolul 287.</p>	<p>În proiectul legii sunt utilizate</p>	<p>Coruptibilitate Norme de</p>	<p>Excluderea amendamentului</p>

		<p>Conținutul cererii</p> <p>Cerere de încuviințare a adopției trebuie să conțină:</p> <p>...</p> <p>e) <u>alte date și informații</u>, la solicitarea instanței de judecată.</p>	<p>norme de blanchetă care transmit instanței de judecată dreptul și competența de stabili, în mod autonom, reglementări cu caracter normativ, reguli de comportament, interdicții. Astfel, acestea contribuie la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: lărgirea atribuțiilor discreționare, stabilirea aleatorie a termenelor pentru exercitarea unor drepturi, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi etc.</p>	<p>blanchetă Lacune de drept</p>	<p>propus.</p>
3		<p>Articolul 288.</p> <p>Actele care se anexează la cererea pentru încuviințarea adopției naționale</p> <p>La cererea pentru încuviințarea adopției naționale adoptatorul anexează:</p> <p>...</p> <p>d) certificatul de la locul de muncă al adoptatorului despre funcția deținută și despre cuantumul salariului sau copia de pe declarația</p>	<p>În opinia noastră nu este clar care alt act similar, poate demonstra veniturile persoanelor.</p>	<p>Coruptibilitate</p> <p>Norme de blanchetă Temeiuri neexhaustive, ambigui și subiective pentru refuzul unei autorități de a îndeplini anumite acțiuni</p> <p>Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>De a exclude expresia "sau alt act similar".</p>

		veniturilor, <u>sau un alt act similar</u> , pentru ultimele 12 luni;			
4		<p>Articolul 288.</p> <p>Actele care se anexează la cererea pentru încuviințarea adopției naționale</p> <p>La cererea pentru încuviințarea adopției naționale adoptatorul anexează:</p> <p>...</p> <p>g) certificatul medical privind starea sănătății adoptatorului eliberat de <u>institucia medicală de la domiciliul acestuia</u>;</p>	<p>Amendamentul propus nu corlează cu propunerea legislativă de la pct. 8 din proiect, care prevede că certificatul medical privind starea sănătății adoptatorului se eliberează în modul stabilit de <u>Ministerul Sănătății</u>. Astfel, conflictul normelor va constitui un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și va creapremise pentru aplicarea normei "convenabile" într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile.</p>	<p>Coruptibilitate</p> <p>Concurența normelor de drept</p> <p>Atribuții paralele</p> <p>Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Corelarea amendamentelor propuse.</p>
5		<p>Articolul 288.</p> <p>Actele care se anexează la <u>cererea pentru încuviințarea adopției naționale</u></p> <p>La <u>cererea pentru încuviințarea adopției naționale</u> adoptatorul anexează:</p>	<p>Potrivit lit. e) art. 19 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și</p>	<p>Coruptibilitate</p> <p>Norme de blanchetă</p> <p>Lacune de drept</p> <p>Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite</p>	<p>Substituirea noțiunii de "cerere pentru încuviințarea adopției " cu cea de "cerere de încuviințare a adopției".</p> <p>Excluderea amendamentului "alte acte permise de lege".</p>

		<p>...</p> <p>h) datele biografice, motivele care determină adoptatorul să adopte, <u><i>alte acte permise de lege</i></u>.</p>	<p>același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia. Astfel, pe parcursul textului proiectului de lege și în Legea 99/2010 se utilizează noțiunea de "<u><i>cerere de încuviințare a adopției</i></u>".</p> <p>De asemenea, în proiectul legii sunt utilizate norme de blanchetă gen "<u><i>alte acte permise de lege</i></u>", care transmit instanței de judecată dreptul și competența de stabili, în mod autonom, reglementări cu caracter normativ, reguli de comportament, interdicții. Astfel, acestea contribuie la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: lărgirea atribuțiilor discreționare, stabilirea aleatorie a termenelor pentru exercitarea unor drepturi, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi etc.</p>		
6		<p>Articolul 289.</p> <p>Actele care se anexează la cererea de încuviințare a</p>	<p>Potrivit art. 16 din Legea privind regimul juridic al adopției nr. 99 din 28 mai 2010, autoritatea teritorială de la</p>	<p>Coruptibilitate Concurența normelor de drept Lacune de drept Formulare</p>	<p>Comasarea celor două alineate și utilizarea termenului de "raport de evaluare a capacității de adopție a</p>

	<p>adopției naționale</p> <p>(1) La cererea pentru încuviințarea adopției naționale adoptatorul anexează:</p> <p>1) raportul autorității centrale în domeniul adopției din statul primitiv, însoțit de documente relevante, care să cuprindă informații despre:</p> <p>...</p> <p>b) <u>capacitatea și aptitudinile adoptatorului pentru a adopta</u>;</p> <p>...</p> <p>9) <u>copia actului care atestă capacitatea de a adopta</u>.</p>	<p>domiciliul adoptatorului</p> <p>evaluează corespunderea garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale adoptatorului</p> <p>necesităților de dezvoltare a copilului, conform unui regulament aprobat de autoritatea centrală, întocmind un <u>raport de evaluare</u>.</p> <p>Raportul de evaluare trebuie să cuprindă:</p> <p>a) informații și date privind personalitatea, starea de sănătate, situația economică a adoptatorului, viața familială, mediul social, condițiile de trai, aptitudinile de îngrijire și de educare a unui copil, opinia celorlalți membri de familie despre eventuala adopție;</p> <p>b) motivele pentru care adoptatorul dorește să adopte un copil;</p> <p>c) concluzia cu privire la capacitatea de adopție a adoptatorului.</p> <p>Pericolul utilizării</p>	<p>ambiguă care admite interpretări abuzive</p> <p>Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite</p>	<p>adoptatorului".</p>
--	---	--	---	------------------------

			<p>termenilor diferiți cu referință la același fenomen constă în faptul că la aplicare, terminologia utilizată neuniform poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei, și anume, tratarea ca fenomene diferite a aceluiași fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării. În rezultat, pot apărea abuzuri din partea exponenților sectoarelor și public, și privat.</p>		
7		<p>Articolul 290. Pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare</p> <p>(3) În termen de 15 zile, autoritatea teritorială în domeniul adopției prezintă instanței de judecată avizul privind adopția și dosarul copilului care va conține:</p> <p>...</p> <p>g) <u><i>alte date și informații</i></u></p>	<p>În proiectul legii sunt utilizate norme de blanchetă care transmit instanței de judecată dreptul și competența de stabili, în mod autonom, reglementări cu caracter normativ, reguli de comportament, interdicții. Astfel, acestea contribuie la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: lărgirea atribuțiilor discreționare,</p>	<p>Coruptibilitate Norme de blanchetă Lacune de drept</p>	<p>Excluderea amendamentelor propuse.</p>

		<p><u>relevante.</u></p> <p>(4) Instanța de judecată poate solicita <u>și alte date necesare</u> pentru examinarea cauzei.</p>	<p>stabilirea aleatorie a termenelor pentru exercitarea unor drepturi, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi etc.</p>		
8	<p>Art. II - Legea nr. 99 din 28 mai 2010 privind regimul juridic al adopției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 131-134, art. 441) se modifică și se completează după cum urmează:</p>	<p>5. Se completează cu un nou capitol, II/1, cu următorul cuprins:</p> <p>Articolul 9/2. Termenul de acreditare și de prelungire a acreditării organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova</p> <p>...</p> <p>(4) Raportul de activitate pentru anul precedent va conține informația cu privire la:</p> <p>...</p> <p>2) costurile pentru fiecare adopției internațională realizată pe teritoriul Republicii Moldova, cu descifrarea sumelor achitate de către adoptatori direct sau indirect</p>	<p>În opinia noastră, prin amendamentul în cauză, autorității centrale în domeniul adopției i se atribuie unele atribuțiile excesive care depășesc competențele cu care se înzestreză aceasta. Astfel, acesteia i se atribuie competența organului de administrare fiscală, sarcina de bază a căruia constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, asupra calculării corecte, vărsării depline și la timp a sumelor obligațiilor fiscale (alin. (1) art. 132, art. 133 din Codul fiscal).</p> <p>În același timp, Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Familiei, aprobat prin Hotărârea</p>	<p>Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare Atribuții paralele Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor / obligații excesive</p>	<p>Excluderea propunerii legislative din proiect.</p>

		<p>organizației străine, autorităților, instituțiilor și prestatorilor de servicii din statul primitor, precum și a sumelor achitate reprezentantului organizației străine în Republica Moldova, autorităților, instituțiilor și prestatorilor de servicii din Republica Moldova în procesul adopției internaționale, inclusiv costurile și taxele suportate de părinții adoptivi în perioada de preadopție, costul privind examenul medical al copilului adoptabil, costurile pentru călătorie și ședere în Republica Moldova, taxele pentru acoperirea costurilor operaționale ale organizației străine, taxele pentru achitarea serviciilor reprezentantului în Republica Moldova.</p> <p>...</p>	<p>Guvernului nr. 691 din 17 noiembrie 2009 nu acordă acestuia astfel de atribuții de control financiar.</p> <p>Mai mult, autoritatea centrală în domeniul adopției pare să dubleze unele competențe ale organului fiscal, fiindu-i atribuite unele competențe pe lângă alte atribuții similare sau identice cu atribuțiile altor autorități publice, în cazul dat ale organelor fiscale. Atribuțiile paralele creează riscul de apariție a conflictului de competență între autoritățile investite cu atribuții paralele sau a declinării competențelor de către ambele autorități responsabile.</p> <p>Prin solicitarea unor stfel de informații, pentru prelungirea acreditării, organizațiilor străine în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova li se impun niște rigori exagerate pentru exercitarea</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>drepturilor sale stabilite prin reglementări în cadrul unei proceduri administrative în fața unei autorități publice. Riscul coruptibil al acestui element rezultă din faptul că atunci când persoana găsește prea dificilă respectarea cerințelor înaintate, apare tentația de a recurge la metode corupte pentru a-și asigura valorificarea drepturilor sale.</p> <p>Caracterul excesiv al cerințelor pentru exercitarea drepturilor persoanelor apare atunci când cerințele sînt prea numeroase, complicate sau dificil de îndeplinit în raport cu natura dreptului realizarea căruia este solicitată, sau atunci când povara acestor cerințe este exagerată în raport cu contraprestația autorității publice.</p>		
9		<p>5. Se completează cu un nou capitol, II/1, cu următorul cuprins:</p> <p>Articolul 9/3. Suspendarea acreditării</p>	<p>În viziunea noastră, nu este clar de ce autoritatea centrală va solicita instanței de judecată suspendarea și anularea acreditării</p>	<p>Coruptibilitate Lacune de drept</p>	<p>Revizuirea normelor în cauză.</p>

		<p>organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova</p> <p>Autoritatea centrală solicită <u>instanței de judecată</u> suspendarea acreditării organizațiilor străine în următoarele cazuri:</p> <p>...</p> <p>Articolul 9/4. Anularea acreditării organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova</p> <p>Autoritatea centrală solicită <u>instanței de judecată</u> anularea acreditării organizațiilor străine în următoarele cazuri:</p> <p>...</p>	<p>organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova din moment ce acreditarea acestor organizații se efectuează de către autoritatea centrală în domeniul adopției. Mai mult, potrivit art. 1 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.</p>		
10		<p>15. Articolul 34 va avea următorul cuprins:</p> <p>"Articolul 34. Depunerea cererii de adopție</p>	<p>Amendamentul menționat nu corelează cu pct. 1 din proiect, care la art. 286 din Codul de procedură civilă propune ca adoptatorul,</p>	<p>Coruptibilitate Concurența normelor de drept Promovarea intereselor contrar interesului</p>	<p>Revizuirea amendamentelor menționate.</p>

		<p>internațională</p> <p>(1) Cetățenii străini sau apatrizii cu domiciliul în străinătate care doresc să adopte un copil domiciliat pe teritoriul Republicii Moldova, pot depune cererea de adopție internațională <u>numai prin intermediul organizațiilor străine</u> din statul primitor acreditate și înregistrate în condițiile prezentei legi.</p> <p>(2) Cetățenii Republicii Moldova cu domiciliul în străinătate și cetățenii apatrizi care se află în Republica Moldova în scop de serviciu și au reședință pe teritoriul acesteia nu mai puțin de doi ani (în continuare - cetățeni străini sau apatrizi cu reședința în Republica Moldova), care doresc să adopte un copil pe teritoriul Republicii Moldova, pot</p>	<p>cetățean al Republicii Moldova domiciliat în străinătate și adoptatorul cetățean străin sau apatrid care dorește să adopte un copil domiciliat în Republica Moldova depune, <u>direct</u> sau <u>prin intermediul organizației străine</u> acreditate în domeniul adopției, cerere de în cuviințare a adopției internaționale la curtea de apel de la domiciliul copilului adoptabil.</p> <p>Incompatibilitatea prevederilor din proiect crează un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și premise pentru aplicarea normei "convenabile" într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile. Mai mult, acesta va crea un „vid legislativ”. Pericolul coruptibilității acestui element constă în incertitudinea pe care o creează în relațiile sociale, îndeosebi cele referitoare la</p>	<p>public</p> <p>Limitarea neîntemeiată a drepturilor omului</p>	
--	--	---	--	--	--

		<p>depune cererea de adopție internațională:</p> <p>a) <u>numai prin intermediul organizațiilor străine</u> din statul primitor acreditate și înregistrate în condițiile prezentei legi, în cazul în care în statul primitor există astfel de organizații;</p> <p>...</p>	<p>mecanismele de realizare a drepturilor, de îndeplinire a obligațiilor, ambiguitatea atribuțiilor funcționarilor publici și a procedurilor administrative de care ei sînt responsabili etc., situații în care autoritățile responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri.</p> <p>De asemenea, limitarea neîntemeiată a drepturilor omului prin îngrădirea, prin efectul legii, a posibilităților de exercitare nestingherită a drepturilor și libertăților personale, stabilite în legislația internă și internațională, va duce la subminarea abuzivă de către legiuitor a garanțiilor de realizare a drepturilor stabilite de cadrul legal național și instrumentele internaționale în materia apărării drepturilor omului, în lipsa unor temeuri acceptabile de</p>		
--	--	---	---	--	--

			restrângere a acestor drepturi.			
11		<p>17. Articolul 36:</p> <p>se completează cu alineatele (3), (4) și (5) cu următorul cuprins:</p> <p>"(3) Organizațiile străine au dreptul să aibă depuse și înregistrate la autoritatea centrală din Republica Moldova <u>cel mult două cereri de adopție internațională</u>, cu posibilitatea substituirii acestora.</p> <p>...</p> <p>18. Se completează cu articolele 36/1, 36/2, 36/3 și 26/4 cu următorul cuprins:</p> <p>...</p> <p>Articolul 36/2. Potrivirea prealabilă a copiilor adoptabili cu necesități speciale în cazul adopției de către adoptatorii cetățeni străini sau apatrizi cu domiciliul în străinătate</p>	<p>În opinia noastră, nu este clară poziția autorului de ce doar două cereri de adopție internațională pot fi înregistrate la autoritatea centrală (probabil se are în vedere pe perioada unui an calendaristic cât este valabilă și acreditarea organizațiilor internaționale) din moment ce procedura de adopție durează în timp și este destul de anevoioasă. În astfel de condiții, suntem de părere că, vor fi pasibili adopției internaționale un număr infim de copii din Republica Moldova lipsiți de un mediu familial adecvat și de îngrijire părintească, fiind astfel limitate drepturile copilului rămas fără ocrotire părintească..</p>	Coruptibilitate	<p>Determinarea competenței după formula "este în drept", "poate" ș.a. Limitarea neîntemeiată a drepturilor omului</p>	Revizuire normei propuse.

		...			
		(3) Organizația străină va transmite autorității centrale din Republica Moldova formularele de intenție însoțite de confirmările corespunzătoare, ținând cont de faptul că în proces de examinare se pot afla concomitent <u>cel mult două formulare</u> prezentate de organizația străină respectivă.			
		...			

În concluzie menționez că proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative necesită a fi revizuit substanțial, deoarece în forma propusă spre adoptare va genera în practică multiple cazuri de abuz, inclusiv eventuale acte de corupție.

Prin toate aceste bariere, obstacole și atribuții excesive create prin lege, Republicii Moldova nu va asigura copiilor orfani un trai și o viață fericită în familie, nu vor mai fi adoptați. Nu trebuie să se vadă numai aspectul negativ și pe toți să-i suspectați de excrocherii etc. Toți sunt egali în fața legii, iar prezumția nevinovației este un drept al omului care se garantează de Constituția Republicii Moldova.

Avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor copilului consideră că proiectul de lege trebuie să fie revizuit întru respectarea dreptului omului, în caz contrar va sesiza Curtea Constituțională privind controlul neconstitucionalității acestuia.

Cu respect,

Tamara PLĂMĂDEALĂ
Avocat parlamentar pentru protecția drepturilor copilului